

Teamleider Anna Dantuma

Doorlopende leerlijnen vmbo-mbo Maritiem en Techniek

“Lekker dóórvaren in Harlingen”

Op de Maritieme Academie Harlingen stroomt 95% van de vmbo-leerlingen door naar een maritieme mbo-opleiding op het ROC Nova College, in hetzelfde gebouw. Teamleider Anna Dantuma: “Die doorlopende leerlijn is voor onze leerlingen echt een voordeel. Dit zijn kinderen die bewust voor deze opleiding kiezen. Als ze klaar zijn, stappen ze zo snel mogelijk aan boord!”

De Maritieme Academie in Harlingen telt zo'n 145 vmbo-leerlingen die in de bovenbouw allemaal het profiel Maritiem en Techniek volgen. Dat is een 'smal' profiel voor leerlingen die weten wat ze willen. Alles op school ademt dan ook het thema 'scheepvaart', van de scheepsmodellen in de klaslokalen tot en met de simulator waarmee leerlingen praktijksituaties kunnen oefenen. Vanaf het derde jaar verblijven de leerlingen hier intern (vanaf de brugklas mag het al), om hen voor te bereiden op het leven aan boord. Vaak wordt gedacht dat vooral schipperskinderen voor dit profiel kiezen, vertelt teamleider Anna Dantuma, maar dat is niet het geval. “We hebben leerlingen die op hun vijfde al wisten dat ze wilden gaan varen, maar er zijn er ook veel waarvan de ouders stomverbaasd waren dat hun kind voor deze opleiding koos.”

Zo'n 95% van jullie leerlingen stroomt door naar een maritieme mbo-opleiding. Dat is veel, vergeleken bij andere technische vmbo-profielen.

“Dat klopt, maar ze komen hier ook omdat ze echt willen varen. Het zijn allemaal kinderen die affiniteit hebben met water, techniek en schepen.

Die z'n hebben zo'n groot apparaat te besturen, om een reisplan te maken en bij de bemanning te horen. Varen is een manier van leven die je moet aanspreken. Je mist natuurlijk veel sociale gebeurtenissen, omdat je vaak weg bent. Aan de andere kant: de binnenvaart is een kleine wereld, waar iedereen elkaar kent. Je bent onderweg, je doet het sámen en je ziet veel. Deze groep zegt: 'Dat is wat ik wil, dat is mijn leven!'

Hoe ziet de doorlopende leerroute naar de maritieme mbo-opleidingen eruit?

“Als leerlingen kiezen voor de richting Rijn-Binnen- en Kustvaart, zijn ze na het behalen van hun diploma matroos. Ze kunnen dan op het Nova College kiezen voor de driejarige BBL-opleiding Schipper binnenvaart. Daarna kunnen ze, mits ze voldoende vaartijd hebben, een 'Groot Vaarbewijs alle binnenwateren' aanvragen, of doorstromen naar een eenjarige mbo-opleiding BOL niveau 4 Kapitein binnenvaart, of zeevaart. Ons vmbo-leerwerktraject is in feite een geïntegreerde leerroute: twee weken varen, een week school, een week thuis. Dan halen ze in een schooljaar tien weken onderwijs en hun praktijkturen.

Leerlingen kunnen hier ook kiezen voor de richting Scheeps- en Jachtbouw, dan kunnen ze doorstromen naar een mbo-opleiding op ROC Friese Poort in Sneek."

Jullie delen al vanaf 2007 een gebouw met het Nova College, dat hier mbo-scheepvaartopleidingen aanbiedt. Maakt dat de doorstroom gemakkelijker?

"Voor onze leerlingen is het echt een voordeel: ze weten wat er komt, ze kennen de vakken al en ze kennen de docenten. Voor de docenten is het ook fijn dat ze elkaars doelgroep al een beetje kennen. Het mooiste zou zijn als je docenten hebt die beide scholen bedienen. Die hebben we nu nog niet, maar dat is wel een wens."

Zit er veel overlap in de doorlopende route, of kunnen leerlingen versnellen?

"We hebben destijds met het Nova College meteen afspraken gemaakt. We wisselen veel uit en kijken samen hoe we de stof goed kunnen laten aansluiten. Bij de beroepsvakken is er nu inhoudelijk nog wel overlap. Er komen natuurlijk ook leerlingen van andere vmbo-scholen die op nul beginnen, maar onze leerlingen zijn na hun vmbo-opleiding al matroos, en hebben een deel van de stof al gehad en gedaan. Ze worden er niet boos of verdrietig over – als je de praktijkopdrachten zonder sputteren nog een keer doet, heb je aan het eind meer beroepservaring en meer vaaruren, dat is voor hen ook winst. Toch willen we kijken hoe we het zo kunnen inrichten dat ze in die tijd andere dingen kunnen doen, zodat ze eerder hun diploma kunnen halen. Ik zie ook mogelijkheden om te verbreden, bijvoorbeeld in de BBL-opleiding. Elk diploma erbij, betekent straks een hoger salaris. We zouden iets kunnen doen met extra onderwijsmodulen, bijvoorbeeld een extra keuzevak over drones. De verwachting is dat er in de toekomst drones worden gebruikt voor inspecties en dan moeten onze leerlingen daarmee om kunnen gaan."

Besteden jullie veel aandacht aan Loopbaanoriëntatie en -begeleiding?

"De overgang van het vmbo met het profiel Maritiem en Techniek naar een maritieme mbo-opleiding is hier veel kleiner dan bij meer algemene profielen en opleidingen. Ze zitten hier bovendien al middenin de praktijk. In de brugklas zien ze bijvoorbeeld al volwassenen binnenkomen die ook deze opleiding hebben gedaan, en een bijscholing komen volgen. Je kunt als leerling gemakkelijk een babbeltje met ze maken, je ziet waar je terecht komt. Ze zien ook hoe het met onze oud-leerlingen op het mbo gaat.

De voorbereiding op de beroepspraktijk maakt hier ook echt deel uit van het onderwijs. De huisvesting hoort er bijvoorbeeld standaard bij, zeker in de richting voor binnen- en kustvaart. Op de huisvesting leren ze te wonen en werken op een beperkte oppervlakte, en om verantwoordelijk te zijn voor zichzelf, elkaar en hun spullen. Dat moeten ze allemaal aan boord ook kunnen.

Binnen de maritieme sector kun je trouwens veel verschillende kanten op, dus daar besteden we zeker ook aandacht aan in de voorlichting."

Wat zijn eigenlijk de belangrijkste ontwikkelingen binnen de maritieme sector?

"Dat is een vraag waar we erg mee bezig zijn. Hoe gaat het vak van matroos en van schipper er in de toekomst uit zien, en hoe kunnen we daarbij aansluiten in het onderwijs? Komen er bijvoorbeeld zelfvarende schepen, en wordt dat dan bemand of onbemand?"

We zijn in de lessen ook al volop bezig met het thema waterstof en we doen in de lessen al veel met nieuwe technieken. Onze leerlingen leren al met een watersnijder werken en ze leren hoe ze een 3D-tekening kunnen maken, en omzetten in een taal die een 3D-printer begrijpt. Of het nu gaat om elektrotechniek, hydrauliek of pneumatiek, je moet weten hoe iets werkt. Want als je ergens dobert en er is iets defect, moet je kunnen beoordelen of je het probleem zelf op kunt lossen, en hoe dan, of dat je iemand letterlijk moet laten invliegen vanaf de wal."

Hoe zit het eigenlijk met de werkgelegenheid in de maritieme sector?

"Ze kunnen direct aan het werk. Na hun vmbo-examen stappen veel leerlingen al meteen aan boord en in hun mbo-opleiding zijn ze al werknemer. Op hun achttiende zijn ze soms al verantwoordelijk voor een schip van 160 meter lang. Dat dóen ze gewoon. Petje af!

Ik hoop echt dat meer po-scholen meekrijgen dat deze vmbo-opleiding er is. Onze leerlingen komen overal en nergens vandaan, als ze willen kunnen ze vanaf de brugklas hier al intern wonen. Nog té vaak horen we op informatiedagen voor de maritieme mbo-opleidingen: 'Oh, kon dit ook al in het vmbo?' Dus als je leerlingen hebt die in groep 8 al weten dat ze de maritieme kant op willen: stuur ze maar naar ons!"

Informatie

[Maritieme Academie Harlingen](#).